

İklim ve Hava Hareketleri

Hava olayı kısa süreli ve dar alanlıdır; **iklim** ise geniş bir bölgede uzun yılların ortalamasıdır.

1 Hava Olayı

- Kısa sürede, dar alanda görülür.
- Etkenler: sıcaklık, nem, basınç, rüzgâr, yağış.
- Çabuk değişir, tahmin edilir.
- Meteoroloji inceler; uzmanı meteorologdur.

2 İklim

- Geniş bölgede uzun yılların ortalamasıdır.
- Kısa sürede değişmez.
- Uzun süreli gözlemlerle belirlenir.
- Klimatoloji inceler; uzmanı klimatologdur.

3 Zaman + Alan Kuralı

- Bugün, yarın, bu hafta → hava olayı.
- Genellikle, her yıl, kışları → iklim.
- Kısa + dar → hava olayı.
- Uzun + geniş → iklim.

4 Rüzgârın Oluşumu

- Isınan hava yükselir → alçak basınç.
- Soğuyan hava alçalır → yüksek basınç.
- Rüzgâr yüksek basınçtan alçak basınca eser.
- Basınç farkı büyürse rüzgâr hızlanır.

5 Sık Yapılan Hatalar

- Tek bir soğuk kış iklimi göstermez.
- Klimatolog iklimi, meteorolog havayı inceler.
- Isınan hava yüksek değil, alçak basınç oluşturur.

İklim ve Hava Olayı Karşılaştırması

Özellik	Hava olayı	İklim
Süre	Kısa (saatler, günler)	Uzun yıllar
Alan	Dar (şehir, ilçe)	Geniş bölge
Değişkenlik	Çabuk değişir	Kısa sürede değişmez
Bilim dalı	Meteoroloji	Klimatoloji
Uzman	Meteorolog	Klimatolog

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

İklim ve Hava Hareketleri: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 AYIRT ETME

"Antalya'da kışlar ılık geçer." ve "Antalya'da bugün hava 12 °C." Hangisi iklimdir?

- 1 "Kışlar" her yıl tekrar eden düzeni anlatır.
- 2 "Bugün" tek bir günü anlatır.
- 3 Uzun süreli düzen iklimdir.

Cevap: Birinci cümle iklim, ikinci cümle hava olayıdır.

ÖRNEK 2 UZMAN EŞLEŞTİRME

Bir uzman son 40 yılın yağış kayıtlarıyla kuraklığın arttığını raporluyor. Bu uzman kimdir?

- 1 Uzman uzun yıllara ait veri kullanıyor.
- 2 Amacı iklimdeki değişimi bulmak.
- 3 İklimi inceleyen uzman klimatologdur.

Cevap: Klimatolog.

ÖRNEK 3 RÜZGÂR YÖNÜ

Güneşli bir günde kara denizden hızlı ısınıyor. Rüzgâr hangi yönde eser?

- 1 Karada hava ısınıp yükselir → alçak basınç.
- 2 Denizde hava serin kalır → yüksek basınç.
- 3 Rüzgâr yüksekten alçağa eser.

Cevap: Denizden karaya doğru.

ÖRNEK 4 TUZAK YARGI

"Üç gün üst üste kar yağdı, bu şehrin iklimi karlıdır." Yargı doğru mu?

- 1 Üç günlük gözlem kısa süreli bir durumdur.
- 2 Kısa süreli durum hava olayıdır.
- 3 İklim için uzun yılların ortalaması gerekir.

Cevap: Yanlış; üç gün iklimi göstermez.

ÖRNEK 5 TEK YIL

"Bu yıl ocak ayı geçen yıla göre daha soğuk geçti." İklim mi, hava durumu mu?

- 1 "Bu yıl" tek bir yılı anlatır.
- 2 İklim uzun yılların ortalamasıdır.
- 3 Tek yılın durumu iklim sayılmaz.

Cevap: Hava durumu.

MİNİ TEST

İklim ve Hava Hareketleri: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. "Yarın Kars'ta kar yağışı bekleniyor." cümlesi neyi anlatır?

- A) İklim B) Hava olayı
C) Mevsim D) Bilim dalı

2. Hangi cümle iklimi anlatır?

- A) Bu sabah hava sisliydi.
B) Dün öğleden sonra dolu yağdı.
C) Bölgede yazlar her yıl sıcak ve kurak geçer.
D) Hafta sonu rüzgâr hızlanacak.

3. Hangi cümle hava olayını anlatır?

- A) Bugün şehirde nem oranı yüksek.
B) Bölgede kışlar ılık ve yağışlı geçer.
C) Kıyıda her mevsim yağış görülür.
D) Yaz ve kış sıcaklık farkı fazladır.

4. "Akşam saatlerinde sağanak yağış etkili olacak." Bu cümle için hangisi doğrudur?

- A) Uzun yılların ortalamasıdır.
B) Klimatoloğun konusudur.
C) İklim bilgisidir.
D) Kısa süreli bir hava olayıdır.

5. Bir bölgenin uzun yıllara ait yağış kayıtlarını inceleyen uzman kimdir?

- A) Meteorolog B) Klimatolog
C) Jeolog D) Astronom

6. Yarının hava tahminini hazırlayan uzman kimdir?

- A) Meteorolog B) Klimatolog
C) Biyolog D) Arkeolog

7. İklimi ve iklimin oluşumunu inceleyen bilim dalı hangisidir?

- A) Meteoroloji B) Jeoloji
C) Klimatoloji D) Astronomi

8. Rüzgâr hangi yönde hareket eder?

- A) Alçak basınçtan yüksek basınca
B) Her zaman kuzeyden güneye
C) Yalnızca denizden karaya
D) Yüksek basınçtan alçak basınca

9. Isınan bir bölgedeki hava için hangisi doğrudur?

- A) Yükselir, alçak basınç oluşur.
B) Alçalır, yüksek basınç oluşur.
C) Yükselir, yüksek basınç oluşur.
D) Hiç hareket etmez.

10. "Bu kış çok soğuk geçti, bölgenin iklimi değişti." Bu yargı için ne söylenir?

- A) Doğrudur, bir kış yeterlidir.
B) Yanlıştır, iklim uzun yılların ortalamasıdır.
C) Doğrudur, meteorolog böyle karar verir.
D) Yanlıştır, kış iklimi hiç etkilemez.

Cevap anahtarı

1. B · "Yarın" ve tek şehir, kısa süreli ve dar alanlı bir olaydır.

3. A · "Bugün" tek bir günü anlatır; diğerleri iklimdir.

5. B · Uzun yıllık verilerle iklimi inceleyen uzman klimatologdur.

7. C · İklim bilimine klimatoloji denir.

9. A · Isınan havanın yoğunluğu azalır, yükselir ve alçak basınç oluşur.

2. C · "Her yıl" tekrar eden düzeni, yani iklimi gösterir.

4. D · Birkaç saatlik yağış kısa süreli bir hava olayıdır.

6. A · Hava olaylarını inceleyip tahmin yapan uzman meteorologdur.

8. D · Hava, basıncın yüksek olduğu yerden alçak olduğu yere akar.

10. B · Tek bir kış hava olayıdır; iklim uzun yılların ortalamasıdır.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/8-sinif-fen-bilimleri-iklim-ve-hava-hareketleri-konu-anlatimi